

„Istarska Rijec“

Izlazi svakog četvrtka uveče. Svakog drugog četvrtka donasira literarni priloz „Mladi Istarski“. Pretprijava za četvrtstvo iznosa 15 — lira no godinu, a za inozemstvo 20 — lira. Uredništvo i uprava lista: Trst (Trieste) — Via S. Francesco d'Assisi 20/1. Telefon: 11-57.

ISTARSKA RIJEČ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

Oglasti stoje 6 lira

za svaki centimeter visine u širini jednoga stupca. Za višekratno uvjetuje daje se zaista popust prema pogodbi. Plaća se i utužuje u Trstu. Dopolni se šalju uredništvu a novac upravo u Nemolinova za ne manje primaju, a rukopisi se ne vraćaju ni u kojem slučaju.

Politika dvojine mjere

Od onog zlokobnog momenta, kada je predsjednik današnje vladajuće stranke, najvišio zloglasni asimilaciji narodnih manjina, talijanska štampa Julijske Kraljevine vrlo često koketirala sa tom znamenitom frazom. Zaista čudna je to, zamršena i dobro proračunata riječ! Pod krinkom te udozaprdatelne asimilacije skrivaju se sve crne i brutalne namjere vlade, koje idu za tim, da našem kulturno-političkom životu iskopaju grot — i za te sudbonosne za nas riječi sike ljud zrnja, koja će, ustrajući svojoj ovoj, nanesti našem narodnom organizmu najžlječiviji, smrtonosni ujed.

Zivimo u doba nemilosrdnog natezanja i mrcvarjenja rasha labučene asimilacije, tog simbola raznarodivjanja, gdje se staraju vlastodršci, da ga na zgodnije načine tu-mače i zakriju za zmrskom koprenom laži, bljutavštinu i potuštiti.

Tom voljevačnom izrekom hoće, da prema vanjskim državama sakriju svoj čili plan. Njima je ipak stalo do ugleda, znajtie, da oni hoće pod svagalmu cijenu da u svijetu estane i nadalje razgalumljena njihova liberalnost u ravnaju sa drugorodcima. Da se to postigne, talijanske se novine upravo tačke, kako će na najgorčiji način osuđiti politiku prema inorodnim manjinama u drugim državama. One su domonice pune i prepune članaka o tome pitanju, te se najenečijiji zauzimaju za narodne marjine drugih država.

Dok se na tako larizejski i neiskreni način galami i prosveduje u javnosti, dotle istom izjave i predloge predstavnik istarskih fašista prof. Mraccha, koji dokazuje, da nas treba potpuno istrebiti, anistiiti i odnaroditi, jer to zahtijeva interesi države. — Kad bi mi upitali g. Mraccha, koji hoće da svojim predlozima povede Jugoslavene u mrak i lminu zaostalosti i neznanja, da li ih odborio takve metode proti svojim sunarodnjacima u Dalmaciji, — on bi sigurno planuo i rekao: Ne, Tali-

jani u Jugoslaviji moraju uživati sve kulturne i političke slobodnosti! Tko se od nas ne sjema, kako su za vrijeme ratifikacije samtargerskog ugovora u talijanskom parlamentu tražili za svoje suplemenke u Dalmaciji svemogućie pravice upravo oni, koji našem narodu otimaju te pravice! Dok za desetak tisuća Talijana zahtijevaju sve koncesije, dotle porču polmilijunski masi Jugoslavene politički i kulturni opstanki, dok je saciet Talijana u Dalmaciji, — što je ustalom potpuno pravo, — bilo dozvoljeno sve, što se za njih tražilo, dotle gosp. Mracch hoće da zamračuje jugoslavene duše.

Zaista čudne i lijepe logike?! Mi smo uvjereni, da se tako isklaknuto protivljenje ne ispejljava u nijednoj drugoj državi. Težnja politika dvojakog promatranja, dvojakog naziranja, dvojine mjere i logike jest politika dvojine morale, koju moramo da sibihamo na najostriji način, a koju treba da preknuta u svim metodama naših krotitelja. Dok se nečovstvom terorom, kojemu je teško naći primjera u historiji, obaraju na nas kao vukovi na mirnu i brojčano slabu javnost, — dotle se istovremeno bahato i izazovno ponose svojim slobodnim postupanjem prema svojim manjinama. Ima li zbilja sramotnijeg čina, nego poricati i tražiti kulturno-političku smrt jednog naroda? Zar je doista u interesu istočne medje naše države, da se Jugoslaveni potpuno dotuku?

Mi vjerujemo, da će Mussolini, — taj dalekovidni i sposobni politik uvjediti napokon zloglasni i pogubnu za ugled i interese države politiku dvojine morale — te će u najkraće vrijeme znati obuzdati antikulturne apetite raznih svojih podčinjjenih Mracchova, koji svojim izjavama ne služe na čast velikoj Talijanskoj Naciji, koju i mi poštuemo i cijenimo.

Tko sije mržnju?

Poznato je, da Talijani nas istarske Slavene nazivlju — ščavi. Kad im pak nisu po vrsti Jugosloveni iz Jugoslavije — onda njih krležu — porcari (svinjari).

Mi ščavi, a oni preko — porcari. Pa da bi samo to bilo. No Talijani kad govore o nama Slavenima, čine to tako visoka i s toliko prezira i mržnje, da nas to mora da vrijeđa. Pa da smo angeli a ne ebčni smrtnici, mi bismo morali da se osjetimo žacnuti.

Nekako su slično postupali i Austrijanci, Nijemci i Mađari. Oni su bili sferificirani rana krepost i kultura, a mi smo Slaveni. Bili za njih tek nekakva inferiorna rasa. Sasvim je prirodno, da je između Slavena i onih drugih rasa puko žuj, koji nije moglo ništa da zatrpa. Da takvi javni ne vode debnu, pokazao je najbolje posljednji čenjenj.

Ne vode dobru i ne mogu da vode dobru i Slavenima je Bog dao pamet kao i Njencima i Talijanima i drugima. Ako te pamet nadje svoje pravo mjesto u slavenskoj glavi, ona će donositi ploda, kao što će ga donositi i pamet, koja je našla svoje pravo mjesto u talijanskoj glavi.

Ako pamet nije našla u slavenskoj glavi svoje pravo mjesto, i pamet će i glava ostati prazne, a to će se isto dogoditi i talijanskoj pameti i glavi, ako se nisu nasle. Tu razlike nema nikakve. Slaveni su daroviti ljudi, ni zere manje od Talijana. Oni imaju k tome i poseban dar, koji im omogućuje, da besprimjerno lakoćom učudje jezike, tako da im nije pristupačna samo kultura vlastitoga naroda, već imadu

prilike, da upiju i poprime sve, što je svijet kao i što daje ljepšega i boljega. Svaki prosječni Slaven zna najmanje dva do tri jezika, pa je radi toga u njemu ukorenjen osjećaj, da on vrijeđa za dva za tri druga čovjeka. A to je mislijeće ispravno: koliko jezika umiješ, za toliko ljudi i vrijeđiš.

Kao suce je jasno, da kad jedan takav s pravom ponosi Slaven čuje, gdje ga druga rasa domonice vrijeđaju, da se sčavom ili porcarom, razumije, da je sam Slaven, koji je uz to i rođen junak, teško zavoljeti tu rasu, pa bila ona ne koliko moguća i silna. Ta druga rasa može biti mi koliko jaka i snažna, ona ne će nikada meći Slavena silom prinuditi, da je voli. Ljubav se ne nameće, ljubav se postizava. Kako? — to je stvar onoga, ko hoće da bude ljubljen.

Jedno je stalno: s izrazima kao „ščavo“ i porcari — ta se ljubav ne postizava. Što više, takove poruge, dolazile one ma bilo s koje strane, radjaju mržnjom. O tom nema sume.

Već je petna godina, što naš narod u Istri živi pod terorom. Za nas u Istri vrijeđi: Nulli dies sine — violentia.

Sve to i ono drugo i ono treće... pobudjuje mržnju. Tko je sije?

Mi zacicelo — ne. Što više — mi upozorujemo bolji dio talijanskoga naroda na te pogriješke, uz duboku želju, da se u popravi. Da smo mi ustinski mestatori i neprijatelji Talijana, kakovima nas ne neprestano prikazuju, mi bismo sutjeli i pustili, da se mržnja i dalje širi i da sve ide svojim putem. ...

Kratka povjest slavenskog robovanja u Istri

Ovakid je naš narod naselio istarski poluotok, on nije nikad uživao čovječjih prava slobode. Sve prošlost našega jadnog naroda u Istri odaje sliku krutog i teškog „kmetovanja“ (robovanja).

Tek u prošlom vijeku bila je ukimnata krvavau laka, koju je bio primoran da podnaša seljak na grofovskim imanjima. Time su se otvarali dani bolje budućnosti. Ali proglašeno oslobođenje seljaka, koji malou da se tvore sav naš narod u Istri, zateklo ih u posvemašnjem mraku neznanja.

Talijansko građanstvo, koje je kroz vijekove imalo u svojim rukama pokrajnisku upravu

nije našim narodu nikada uslijavilo svojih (talijanskih) škola, a kako li, dabi mu otvorilo škola u njegovom materinjem jeziku. Tadašnji talijanski „sinjorji“ po gradovima i gradićima nije stalo do toga, da naš narod počimou škola potalijane, već jedino da ostane u mraku i zapušten, da ga lakše iskorišćuju. Dok nije, kojom prilikom, u lami neznanja i nepismenosti, vršio je pokorno svoje ropске dužnosti bez da troži svoju pravu, koja su mu išla po prirodnom, ljudskim i božjim zakonima.

Od krvavog seljačkog znoja, građani su lijepo i nemizano živjeli. U njihovim je ru-

kama bila pokrajniska i svekolike općinske uprave. Građani su bili sami činovnici, poslužnici, trgovci, krmari, zanatlije, novčari (kapitalisti) i uopće sve, što predstavljalo život blagostanja i obilja. Poljodjelac im je nosio sve ono najbolje, što mu je na polju pradio i što je kod kuće ocogio. Seljak je poroda i školni na biu sadava mučiti, ali i kom su u ruci od rane zore do kasnoga mraka. mu je bila takva, da nije dolikovala ni za stan životinjama. Odjevao je i pokrivaio sa otargan lrpetinama. U jednu ruke: naš je poljeličaje odavao tužnu sliku bijede, nevrlje i siromštva, dok su građani, koji su ga bezrazno usijavali, živjeli u slasti i lusu, imajući sveja u obilju.

Seljak, koji je bio zadužen kod građana morao im je plaćati visoke, lihvarske kamate, a pored toga nositi najbolje i najljepše darove. Pozvan na sud, morao je imati svoja tučana, koja je trebalo samo plaćati, po gostionima, nasititi i napajati u grad, da mu kakav pijar pročita ili napiše kakvo pismo ili molbu. Seljak je bio u svakom pogledu za građane nekakav nescripiti zlatni rudnik ili nepresušivo vreo dobrostanja. Njega su strigili i muzili kao ovca, a perušali kao kokos.

Pokraj toga je razumljivo, da nije nikome od građana palo na um, pa bi seosni diecu silu i školni na biu škola škinula selcima sa očiju koprenu neznanja, da bi oni progledali, probudili se i upoznali svoju brojčanu snagu i moć. Građani su se bojali seljačkog probudjenja i preporoda. Bila je njihova najveća korist, da ne padne puku u oči, da se stane umirati i nastojati da u općinskoj poljodjelarskoj upravi i nastojati da u općinskoj poslanike, koji će ga braniti i štiti. I tako te seljački puk bez škola kroz vijekove nesmetano pušao, da se građani kod „jasala i korita“ na njegov račun kreme i tove.

Takvo stanje pak nije moglo većno trajati. Nadošao je dan probudjivanja i preporoda. Naš seljački puk se počeo buditi i osviještavati, i tako je postao i stao probijati tamu i mrak neznanja. Tužnom i potlačenom Istrom zaorila je pjesma budilica, zalepršane naše trobojnice kao znak i priprema nove ljute i žestoke borbe za ukimnu sviju nepravdu, ropkih lanaca i postignuće čovječjih i narodnih prava. Postalicačev čovječiji i narodni sčavom ustajao, kao da uskrisava iz groba. Žalostno tražili škola u svojem jeziku, pristupio odlučno na izbore, da sam upravlja svojim općim dobrom.

Rad, da se seljački puk u Istri probudi, gospodarsko spas, prosvjetno podize, a narodno u svijesti, bio je požrtvovno ustrajao i velik. Borba, koja se vodila kroz pol stoljeća nije išla doli za tim, da bude našim ono što je zbilja naše. Mi nismo nikada pozitali za tim, a niti mislili pozitali. Na srecu je stajao našim vodjama i prvacima jedino spas i sreća našega naroda.

Prema tome bio je u svemu pošten naš rad i opravdana naša obrambena, a ne osvajačka borba. Išlo se zatim, da naš narod prestane biti ljudim robom i postane svojim gospodarom. U tu svrhu osnovalo se širom Istre više posujničica, koje su zaduženom narodnom zlatijam (posujilo) uz vrlo niske kamate, da porine i gukloženja otkupi i spasi. Na sve strane začelo se sa dizanjem škola. Učitelji i naši učenići ljudi zalazili su u sela, da naš narod poučavaju za zgodnim predavanjima. Došli smo do poljodjelarskih združaja, da seljak u željni i naši učenići svoje potrebštie. Kasnije pojavilo se više potrosnih društava, narodnih domova, da ne treba više puku kupovati školu i slabiju robu po gradskim dućanima. Priredjivalo se posvuda zabava (veselice ili tabor), da narod uživa od zvukova naše glazbe i pjesme. Sve većma rastao je broj čitaonica, pjevačkih i glazbenih društava, a konačno i sokolskih. U tom radu, potrebnom za vodenje uspješne borbe, sve se natjecalo: mlado i staro, musko i žensko, učeno i manje učeno.

Bila su to zlatna vremena naše prošlosti pune nade i vjera i bolju budućnost. Bio je za nas jugoslovenske Istarske kratkotrajni rad i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad u Istri bio je sistenatski dobro uređen i potpunoma odgovarao svrhi. Sa našim radom možemo se dicit i ponositi, jer su ga teškim sčavom (radom) i naši zgodni protivnici. Njima, kojima nije nikada zasjala iskra čovječnosti, palo nadjednom naum, da nas oponašaju, prenu su nas nazivali „ščavima“ i barbarima (neotesanim divjacima). Postasmo njihovim učiteljima u tome kako se za puk ih narod radi, po namom i poželni podizanje Istarske narodnog života sa srecm punim boli, jada i čemera sjećama. Naš narodni rad

Nego to nisu naša posla, već oni koji vedre i oblače.

Treba reći da je Opatica u vrijeme Uskrsnih blagdana bila ipak nešto življa no inače. Pocesti i po kavanimu vidjelo se nešto više svijetla. Čulo se govornici: nemački, mađarski, engleski i francuski. Nije to bila ni sjena predstojnog života u to doba, ali nešto je ipak bilo. Ljudi od rijeke u devetom su nebu. Kule, što ih i dohri ljudi grade više su nego li zlatne, no imaju jednu manu, a ta je, da su građane u zrak.

Lani smo imali i u opatijskoj crkvi lamen-tacije u našem jeziku. Ove godine smo lamen-tacije izvan crkve. Najviše zbog toga, što je Mediatim crkva je bila dupkom puna, a svjet-je prešlo s prozora preko ih maljušnih maljušnosti, to više, što mu je ipak dana zgodna, da se naslavljuje divnim pjevanjem naših vrhskih pjevača. Evala im!

Na dan Uskrsa, u posljednjem, predvećna je u Zori za dječicu Tomhola sa 180 dohrlaka, što su ih darovali u tu svrhu dobri prijatelji naše dječice. — To je vanredno uspjela zabavica protekla u rudi i veselju.

Sutradan, u ponedjeljak, davali su naši vječivredni dilantni Moherova Skra, ko-mediju u 5 čina, s još nevčaninim uspjehom.

IZ ROVIŠKOG SELA.

Sprovd učitelja Gaše Licula.

Smrt učitelja Licula duboko je potresla sve one, koji su ga poznavali, ali najviše na se-bine, koje župe, koji smo nu kroz 15 godina bezpredsjedno povjerali svoju dca, da im opemjenjuje sreće i rasvijetljuje razum. On je svojom stalesku dužnost savjesno rješio. Išan je svakome bez razlike na ruku sa svojim sa-vjetima i uputama. Marljivo je bio u službi ko crkv, blag kao dobar dan stekao si je i bla-bav i stavljen od sviju. Najbolji dokaz prizna-nja njegovog rada bio je vličastvan sprovod njegovih mrtvih ostanaka dne 3. ov. mi.

Čijela ročka općina, naši i Talijani, muško i žensko, mladi i stari izšlo je u počast po-kojniku. Na sprovod je došlo mnogo prijatel-iz susjednih općina, a na glas, da je za uvijek zatvorio svoje umorne uči poipredsjednik učiteljskog društva, došli su u Roč mno-gobrojni učitelji sa nadležnijim mjestima Istre. Zalona povorka krenula je iz kuće žalosti u blizu stacije u crkvi u Roč. Kondek je vodio vječ. gosp. dekan Ivan Flego uz asistenciju člana Ellnera, mješrog župnika Salvadorija, brestskog župnika L. Halala i humskog žup-nika Kurelića. Na čelu povorke nosio je kriz učitelja u crkvi, a zatim su išla dječica hriš i ta-lijanske škole u Roč. Kondek je vodio povorku u Ročkom Polju sa svojim učiteljima, a pod vodstvom općinskog načelnika, učitelja Mas-salinija. Pred svećenikom su u vijeni: ovi-m e dom i natpisima: Nezaboravome učitelju članovnici Nuđa, Girlice i Krkuz; dragome prijatelju — susjedne obitelji, iz impietisti-rijalnice Razzo; svome odličnom potpred-sjedniku — hrvatsko učiteljsko društvo; pre-dragome tati — Milena i Vlasta. Trakove vi-činaca su držale djevočice u bijelo obu-ćenu sa crnim trakom preko pleća. Pokoi-ospored, držali su glavom trgu — pred općinom — zgrnuo se svijet tako, da ni zrna prosa ne bi propalo na zemlju. Prolaz je bio mnog.

Najedamput brecaji i zvana.

To je povećalo i trisku i vik. Ljudi su u polju obustavili radnju i polrali u ... Zene su prokule, kućne posle i inače. Djeca su se u ... Ovamo ...! tamo ...! ovamo ...! bili su kratki povici u letu, i za čas sve selo bilo uzoporeno.

Pokrajine ulice i dvorišta dovodile su svjet-ino na glavni trg, kao pritoci voda s izvora u glavno korito rijeke.

— Sta je? Sto? Gdje? bili su zasebce upli- na koje nije nitko odgovorao. Sređiste, prama kojemu se je sve od sebe gibalo, davalo je razumjevali, da je tamo nešto na općini — ali što? kao da to nitko ne zna. Nekli su kušali, da se tamo provuku: 'Jok! tamo se ne moze.

U to se začuje hrpavi glas čauša Marka. E, ljudi! na oružje! Na noge braćo, vukovi će na selo!

Dva telara!) obgruše Irkom mjesto i izdo-ruše gljo od puste vike na ustanak.

koji u imenu učiteljskog društva i cijelog na-og naroda. Spomenio je vrline, koje su po-kojnik resile, a ovaj sprovod je najbolji dokaz tome. Do posljednjeg je dana vršio svoju duž-nost. S njime ne gubi samo žena svoja muža, dječica svoga oca, učenići svoje učitelja, nego i naš narod svoga voditelja. Nije bio muža, nego i svoj narod. Radi toga su ga poštovali i Ta-lijanci. I tog čovjeka u najboljoj muzejevnoj do-biti nam smrt na sam Uskrs. Dan Uskrsa, dan veselja bio je za ondašnje ljude dan žalosti i gubitka nešto nenadoknadiva. Na dan Uskrsa-mo se, igraju ni ne sluteći, da njihov svjetlo-put krije črna zemljica. — Za vrijeme dječ-ijeg govora gosp. Sepića svi su prisutni glasno plakali. Govornik je završio sa riječima: Nisi imao mira na ovaj žetvi. Sada ideš tamo, gdje vladaju vječni mir. Moli se kod Svevišnjeg za obitelji svojih i za narod svoj. Neki ti je laka istarska gruda, kojoj si vjeran ostao! Žbogom. Gaso, draždo mo, žbogom!

Razidjismo se sa groba, kao da smo tamo ostavili nešto veliko, ko da nam je tamo turo svjetla zvijezda. Tako i jeste. Ni sami neznamo, što smo sve izgubili sa našim učitel-jem, ali vječni gubitak osjećamo.

Čestitamo Gospo liculovom miru, a ni go-vorju rastućim obitelji iskreno saučestuje!

IZ BANJOLA KOD PULE.

Vazam i napadaj na naše ljude.

Mi Banjolci smo ponajviše ribari i polji-djelci. Pošto smo svaki dan zaposleni, da si zaslužimo komad kruha, za to mi ne marimo, da zalazimo ni nedjelje u Irkom. Doduše bi nam se i to svidjelo, ali nam ne dopustaju župe-povi. Iznimka je bila samo na dan Vazma. Župe-povi se u "Trattoria alla nuova Italia", da ispijemo čašicu rujnog vina. I tako smo malo plesali i zapjevali jednu po našu. Medjutim, došla je i večer. Bili smo veseli, ali za kratak vrijeme, najedamput začusamo strasni krik: Quel porco de Bastiančić de Pomer lo mazzeramo!... Nato su nekoga gospoda iz Banjola opkolila gostionu, da ne bi tko odmahlno. No Bastiančić nije se ni najmanje prestrasio, već je — misleći da će ga ubiti — zapjevao jednu pjesmu. Bože pravde! Pobjoini smo se za ni i nijesmo ga ličili postiti sama kući. Izšli smo s njime iz gostionu u svrhu, da ga ispridžimo do Pomeru. U toj pratnji nam se pridružilo i pristalo talijanske stranke g. Jure Cnroh. Pred gostionom dočekalo nas 15 mlčanca, koji su bili sakriveni, u namjeri, da napadnu našeg Bastiančića. Cnroh, g. Cnroh, ta! namučeni napadaj im se je povse izjavio i tako smo sretno ispratili kući našeg dragog Bastiančića. Kad je pak došli kući, pozvao ga je već iste večeri i sebi li sekretarju provinciale della milizia zvanog g. Fazio Zuccato, radom g. Pome-mera, i zarieptio mu, da će ga istribičiti iz Istre, ako se ne izostavi propagađe po puljski okolici. I tako se je brzo s njim opro-stito, jer se je bojao, da će mu se dogoditi kao i učitelju g. Anti Ladavcu.

Di banjolci, bivši sokolasi!

Di banjolci, bivši sokolasi!
Oj banjolci, bivši sokolasi!
Ili ti bi se misle, jer ste Talijanski.
Ili ti bi se misle, jer ste Talijanski.
Jer je on slavne slavoštinice.

Kad budete jednom u grob pali,
Jer će kleti vjalki i mali,
Vas da niste pozvali pravice,
Radi vaše nesretne dječice.

IZ STINJANA (kod Pule).

Nekoć i danas.

Kako je u cijeloj Istri poznato, jednom je Stinjar bio prava dika čijele Poljstine. Naša mladež je oduvijek etalala na vrlo visokoj stupu ponosa i značaja. Riječi su bile, kao kuće u Stinjani, kojoj bi se bilo mogu pro-dubiti stogod radi naše mladeži. Svi su se di-vili našemu selu i našoj mladeži. Danas pak se i kod nas posvema promjenile prilike. Neki najbolji mladići morali su usijed neču-

venog terora preko granice a drugi u vojni-štvu. Kod kuće su ostali samo oni mladići, koji su nam posvema pokvarili prijašnji ugled. Pomislite si samo: Kod se nije nikada prije rata plesalo u korizmi i na Uskrs, a ove go-dine se to upeljalo. Ima ovdje jedna par ob-jeziti djevočaka, koje nikako ne mogu da živu bez poljubaca talijanskih mornara. Te djevočke su tako pomahnitale treale u Pulu i zvale ta-lijanske mornare u Stinjani, da dodu u korizmi i na Uskrs prirediti amio ples. Naravski, mor-nari kao mladi ljudi su se odmah odvažali tom pozivu te priredili ovdje ples. Što se je sv-čebitalo na tom priredju — to ne znamo; ali fa-kuje je to, da su mornari ostavili ples s po-zivnicim: Baci e baci, solo i baci... Colle ra-đice i Stignano si parla coi baci d'amor-iliti. No našim oblicama nije ni to otvorilo oči, nego su se još zatim hvatili, da su im talijan-ki mornari jedine svjetla na tom svijetu! Za-losno, ali istinito. Skrajno je vrijeme, da ro-ditelji malko bolje pripaze na svoje kćeri, jer će inače biti prekasno.

IZ ROVINJSKOG SELA.

Uzorna našta i još uzorniji učitelj.

Nad našim selom pojavila se nova zvijezda. Nedavno je došao k nama talijan-ki učitelj, koji loče da nam komandira kao kakav ge-neral. Najviše ga skrbi činjenica, da u naše selo dolazi prilično brojeva Istarske Riječi. Po njegovom mišljenju mi ne bismo ga trebali pri-mati, svojih listova, koji zagovaraju naša prava. Zato smatra svojim dužnost, da nam se nametne za tatora i da nam zapriječi dolazak Istarske Riječi. U tu svrhu ide svakog tjedna na poštu, gdje dijne sve novine, koje su naslovljene na nas te ih porvali na-trag u Trst, kao da ih ložebe na ne čemo pri-mati. To je skrati nebezabraduk i krivica. Mi nikako ne možemo da razumijemo, kako će moći taj učitelj uzgajati djecu, kad ih već sam uči na mrzinu i nasilja. Pa još se čudi, da nema dječice u školi! Bofje bi bilo, kad bi se učitelj malko više starao za školu i više podučavao djecu u čitanju i pisanju, jer će po njemu, ako ih ni kod kuće ništa ne naučimo, postati analfabeti usprkos svim svojim izgub-ljenim godinama u školi.

Franina i Jurina.

Jur.: Ti znaš, Franino, ki je bil oni Gester?
Jur.: Znam, ma to mi je nekako z glavni
Jur.: Povej mi malo, ta mi ga je to.
Jur.: Ta Gester, to li je bil jedan sokra-
bojski tičič — tamo va Svicarije. Zivel je
prej više stotin let. Tiran, krvopija, —
pravi Irudina. Narod je mučil na svi
možeci načini, pak kada ni već znal ča
bi ni ča ne bi — nabanderal je na jedan
kolcaz svoj klubok i zapovedel, da se
tamo njegovemu kluboku mora da po-
kloni svaki, ki onuda projde. Tesko li je
ga onemu, ki to ne stori. Takov ti je bil
ta Gester. Zač pitas?
Jur.: Pitam, zač mi se sve pari, da se neć
takovega pripravilja i va Podgrajšćine.
Jur.: Tako dugo još nismo trebada prisli,
ma veji si ga vrag, blizu smo.
Jur.: Ca si i ti ča čul?

Jur.: I čul i videl.
Jur.: Ale si morda bil tamo?
Jur.: To se zna, da sam.
Jur.: Ako si bil tamo, onputa čes i bolje
znat, ča se to tamo dogaja.
Jur.: Ja znam sve.
Jur.: Kada znaš sve — povej mi malo: ča
je s tim sudom va Podgraje?
Jur.: Svi su njim ga. Svet će od sada
napred morat hoditi va Bistricu, ako
bude sa sudom etil imci kakovega posla.
Jur.: A zač su njim ga zeli?
Jur.: A vrag zna! Oni tri četiri, ki nisu
onemu briznemu, dobremu pokojnemu
nalaru dali ni mira ni življenja, hvale se,
da su to oni opravili.
Jur.: Morda pak i su.
Jur.: Nego ki, ako ne oni. A napleše je to,
da bi ga sada ni isti oteli nazad preust
va Podgrad.
Jur.: Ca sud?
Jur.: Sud, ja. A ča je pak najnapleše —
oteli bi, da sam parod moli i da se penzi-
za tu velu mištu, ki bi mu stori. Oni
govore: naradž. Vi ste Slovenec tvrdi
ljudi. Vi vavle pilite jedno i oteli bite,
da živete, kako i do sada po strane,
sami. Vi Slovenci bite oteli i zabavlat
se sami me sobom. Nae me čete, a ni
na naše zabavi ne čete da prihajete. To
ne sme bit. Ako čete, da vam sud nazad
pride va Podgrad, vi morate obečati, da
čete prihajat na naše zabavi i da čemo
ni moć hodit na vase.

Jur.: To će ređ: jedna dva tri bolcera Tali-
jani i Slovenci skupi — i sud će nazad
preletet va Podgrad.

Jur.: Čekaj — to još ni dosta. Ne gre to
tako lahko. Podgrajčani, ako te, da im
nazad sud dojde va Podgrad, morali bi
se potpisat, da to ljubti ovo i ono... Pak
kada to potpiše, onputa se moraju potpi-
sati da je ...
Jur.: Ca još?
Jur.: Onputa se moraju potpisati, da je jako
ljubti fastisi ...
Jur.: I ča još?
Jur.: I karabinijeri.
Jur.: I ča još?
Jur.: I talijanskoga nestira. Njega da moraju
najviše ljubiti i lepo pozdravljati.
Jur.: Ako se pak tamo meštra bude jedan
dan sketelo, pak da na kolcaz obeši svoj
klubok kako oni Gester ...
Jur.: Trebat će da se Podgrajčani i kluboku
klanjaju, ako te da njim sud nazad pride.
Jur.: Lepo! A ča to va Podgrajčani?
Jur.: Stareji govore: mi nismo bedasti. Mi
znamo, da Mussolini već od nekoliko vre-
mena tira od službi impjejalji i zatvora
uređi ale ih prenosuje, samo da države
priprata nekoliko tisuć hr. Tako je on
učimil i s Podgradom, Mussolini, a ne
oni tri četiri fastisi. Oni tri četiri govore,
da su to oni storiš, da pokazu, kako da
su težobe oni svetogodi. Mi ne čemo nis
da potpisamo. Ako guvervan vidi, da je
zlo, napravit, kad nam je prenesti naš
sud on ča, ako ga bude voljo, popraviti
svoju progresku prez da vas pita. Ako
si rak od prenositi ali tri četiri te je
onputa znač, da ti tri četiri imeni celu
moć, i da smo mi va njihovoj ruki. Da
na jedno rečeno oni sonei vrata Podgra-
da njegov stari sud, oni ni nam, modli
svaki dan stavlja nož nad gljo i govori:
Potpišite li to, zač ako ne, zet će vam
vrag speta sud i daskarju.

Jur.: Tako stareji, a mlaji?
Jur.: Oni govore: — Ce ne bo sodnije in
daskarjice, mi zostanemo sami doma. Mi
zostanemo, kakor smo, bil, enega sre-
ca, ene duši — li to lauzend petelinu!
Jur.: Taku jel Rifičig per meji kršen duc?

Marko da zabreče o zvonu. Narod ce se
tako ubrzo sakup i i tako će ga se obavijestiti
i umiriti.

U zao čas zvonjave te ustrašilo još čače
sviet. Postar marni oporuk, pa se potpuno
zadržu u batru. Svaki je mislo: vukovi na-
valju na selo. Dede, togo se ni ne mogu i kra-
jnji dogodilo, ali na o tomu se je pričalo.

Arambaša je napokon dovedo svaki četu do
šume. Porazjeste je lude po okracima uz
pila. Na dva klanca postavio je počana po-
stava. Narod je, da stoji gođelo, napetim pu-
šavka, a on je išao s petoricom da pretrži
šume.

I čovan, neima nigdje vuka, ni od međa
trasa.

Do se bolje uvieri, stane šakati: uš! uš!
Je se bi, komad ljudi podvstrukciju pozornost.
Je se bi i momčad, što ti tri četiri imeni celu
moć, i da smo mi va njihovoj ruki. Da
na jedno rečeno oni sonei vrata Podgra-
da njegov stari sud, oni ni nam, modli
svaki dan stavlja nož nad gljo i govori:
Potpišite li to, zač ako ne, zet će vam
vrag speta sud i daskarju.

PODLISTAK

Sto ... i ... ništa.

U selu je silna vika. Sve što je živo, sabralo se po ulicama. Na glavnom trgu — pred općinom — zgrnuo se svijet tako, da ni zrna prosa ne bi propalo na zemlju. Prolaz je bio mnog.

Najedamput brecaji i zvana.

To je povećalo i trisku i vik. Ljudi su u polju obustavili radnju i polrali u ... Zene su prokule, kućne posle i inače. Djeca su se u ... Ovamo ...! tamo ...! ovamo ...! bili su kratki povici u letu, i za čas sve selo bilo uzoporeno.

Pokrajine ulice i dvorišta dovodile su svjet-ino na glavni trg, kao pritoci voda s izvora u glavno korito rijeke.

— Sta je? Sto? Gdje? bili su zasebce upli- na koje nije nitko odgovorao. Sređiste, prama kojemu se je sve od sebe gibalo, davalo je razumjevali, da je tamo nešto na općini — ali što? kao da to nitko ne zna. Nekli su kušali, da se tamo provuku: 'Jok! tamo se ne moze.

U to se začuje hrpavi glas čauša Marka. E, ljudi! na oružje! Na noge braćo, vukovi će na selo!

Dva telara!) obgruše Irkom mjesto i izdo-ruše gljo od puste vike na ustanak.

Pred općinom je prava uzbuna. Od vremena turskih navala takvog se uzbuđenja nije upamtilo. Rondari s arambašom već su pod puškom. Svaki čas dolazi po koji dobrovoljac e pušketinom ih hanđarom u ruci.

Načelnik je otvorio općinsku oružarnicu i podijelio momčadi strijelju i puške. Ima ih, koje nijesu pucale čak od vremena Marije Terezijske.

Nekoć su se ponudili s vilama i batinama. Kroz kratko vrijeme bila je četa od preko stotine izabrane momčadi spremna na kret.

Nije se u toj naglosti i žurbi imalo gada propulati, ni gdje su ni koliko je vukova.

Ta gdje su, ako ne u sumi?
Oduvijek se je vukova krenula, a pred njom je silni Grđur arambaša.

Netom četa iz sela, većina se je kuća po-zatvaralo i zaključalo. Samo pred općinom je još uvijek živo: prispjelo je još momaka. Ovi su odmah unovačeni i nauružani, te e bili za slušajući potrebna kao naredni pričuva.

Poštar Vico utvrdio se ko u kasarni. Zapri- ti, brate, vrata, ko da bi ih grom razori.

U selu je nastala gluha tišina tri puna sata prije noći: zamor je još čuti jedino na općini. Čauš Marko se vrli kao na igli. Na načelniku levo zarpućelo doručilo.

Zared, da kaže, gdje je opazio vukova. Valja znati, da je po Iliji pukao prvi glas o vukovima.

— Kumin vas Bogom, ja ih nisam čuo ni video. To mi je pričao poštar Vico: da ih je puna stolina u šumi.

Čauš Marko odjuri svom parom do postara, ali on ne otvara. Pokušao provoliti vratu: zvon — Kazni Vico, gdje su vukovi? Na toliko vi-kanje izvuce se poštar iz badionice, gdje se je bio sahranio kao u posljednje utocište. Do-kočrta se do vratiju, pa kroz jednu omanšu rupu promrliha Marku: — Nisam ih li, božji bogove, vidio... iz... sta bi menci vukovi? Bog s tobom, ja? Meni je kazao mladi Ante Ivanov, da u šumi imade kakvih pedeset vu-kovala.

Marko otpraši dalje, nadje Antu i dovede ga pred načelnika.

— Gdje su vukovi, Antie?
— Vukovi? — Ja ih borne nisam video.
Mali Brnje mi se kleo, da u šumi ima desetak vukova.

Marko je priveo i Brnju na ročište.

— Brnje mali, gdje su vukovi? pita načelnik.

— Ja ne pasem vukove, gospodine, rekao mi je Juric, da je tamo u sumi jedan vuk.
Dovuču Marku i Juricu.

— Juricu, gdje je vuk?
— Kakav vuk, ja nisam još ništa video vuka. Ja sam samo čuo u šumi, da nešto šuška. Je li to bio vuk, šta ja znam. —

Načelnik se udari šakom u čelo i naredi:

Marko da zabreče o zvonu. Narod ce se tako ubrzo sakup i i tako će ga se obavijestiti i umiriti.

U zao čas zvonjave te ustrašilo još čače sviet. Postar marni oporuk, pa se potpuno zadržu u batru. Svaki je mislo: vukovi navalju na selo. Dede, togo se ni ne mogu i krajnji dogodilo, ali na o tomu se je pričalo.

Arambaša je napokon dovedo svaki četu do šume. Porazjeste je lude po okracima uz pila. Na dva klanca postavio je počana postava. Narod je, da stoji gođelo, napetim pušavka, a on je išao s petoricom da pretrži šume.

I čovan, neima nigdje vuka, ni od međa trasa.

Do se bolje uvieri, stane šakati: uš! uš! Je se bi, komad ljudi podvstrukciju pozornost. Je se bi i momčad, što ti tri četiri imeni celu moć, i da smo mi va njihovoj ruki. Da na jedno rečeno oni sonei vrata Podgrada njegov stari sud, oni ni nam, modli svaki dan stavlja nož nad gljo i govori: Potpišite li to, zač ako ne, zet će vam vrag speta sud i daskarju.

Jur.: Tako stareji, a mlaji?
Jur.: Oni govore: — Ce ne bo sodnije in daskarjice, mi zostanemo sami doma. Mi zostanemo, kakor smo, bil, enega sreca, ene duši — li to lauzend petelinu!
Jur.: Taku jel Rifičig per meji kršen duc?

PISMO IZ RIJEKE.

Aleluja! Bez novinal - Rijeka probavlja Comune passione...

Rijeka je prošla dva uskršna blagdana u najvećem miru... Trgovci se nisu ljuži na nečistić misterija ili kupaca, jer su im dućani zatvoreni.

Ni Vedette nije bilo. A znate li vi, što to znači, kad nema Vedette? Za pravoga, čislukrovnoga Riječanina to znači - dusćini mir, odmaranje, početak.

Koliko uzrujanja manjel i koliko razaranja manjel Treba namne znati, da čisto-krani Riječanin - on je pravi i holokausno-martorizator i imakulato - ne čita Vedette.

A i dan, kad nema Vedette - moj holokausno ne zna, da li stoji ili pada. Ljepo je i ugodno, kad nema Vedette - kad covjek ne zna, da li stoji ili pada...

A i još bi ljepše i ugodnije bilo, da nema ni Rijeke. Da nema Rijeke Italija bi i Jugoslavija izdale svoj ljepi mir i šle bi svaka za svojim poslom.

Ma, da nema Rijeke, ne bi za njom Madžarima, što je riječ riječ riječ... Trst imao razloga, da se boji konkurencije. Da nema Rijeke ne bi bilo ni Barosa ni Holte a Boza mi ni bankine, ne bi bilo ni Zelle ni Oskinaka.

Inače Rijeke još uvijek probavlja sve one ilne vagune jaha, pačaga i lanjetine, što ih se strpala u svoj bezdani želudac telom ovih uskršnih blagdana.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

Minuti mieni Uskršni dan - i novine počele oti da izlaze i da ruke mir jednogovjektivnosti. I tako je Rijeka danaska opet zaplavljena raznim gazetama, osobito onima iz kraljevstva.

naime Mussolini riječkim fašistima jednu svoju fotografiju s posvetom: Riječkim fašistima, koji s disjipinom očekuju Lepigolo (konac) della comune passione...

I don Sturzo se javlja. Don Sturzo je vodja talijanskih populara. On je ovih dana pisao na Rijeku, da je shledio rad paritetске komisije - con la passione e l'ansia d'italiano...

Medutim naš pohovar Depoli javlja pismeno svijetu, da otklad je on na vladi, na Rijeci ide sve da bolje i ljepše se može. Contenti tutti - contento anche el Rokac.

Gospodarstvo

GOJDBA KRAVA MUZARA.

(Sršetak.)

Osim sienna, koje je i kod krava muzara obično glavna krma, krmi se bjeti i travom ili dietelnom i drugim zelenjem. Zimi namjesto stvara zelenu krma pesa ili repa... Na dan mu davati i brasnato krmitva kao i zidobitno, zimo, posije, ulinati prešana i td.

Kod krmjenja bio bi npr. sljedeći: 1. Sečka ili rezanica sa posom ili reom, odnosno stromo zelenjem. 2. brašno krmivo (posije, zrnje, ulinati presanac). 3. napajanje. 4. sijeno.

Razumije se samo po sebi, da mora biti krma, kojom se krava muzare krmi, sasna zdrava, Gnjila, pljesniva, blatna i isprana krma nije ni za kakvo blago, a tim manje za krave muzare.

Muzarima treba davati i soli i krmnog vapna. Svi vapni krmni se sa rezanom ili sa kravom. Po glavi uzmemo soli kakovih 12 grama, a od krmnog vapna oko 3 dgk.

Sto se muzenja ili dojenja krava tiče, to mora ovdje vladati također red i stroga čistota. Pošto treba ne početki (krav 10 dana) kod se krava oteti, najmanje 3 puta, kasnije (kakovih 16 dana) po 4 puta, onda sve do 7 mjeseci breosti po 3 puta. Tek kad se imade napustiti dojenje posije 7 mjeseci breosti, muze se nekoliko dana samo po dva puta, onda po jednom, pa na poslietku svaki drugi dan jedampit.

Kod malih krava, kod prvog teljenja, neka se krave prve dane muze i do 8 puta na dan u jednakomernim razmacima, jer se na taj način mlječnost dobitne krave znatno poveća.

A ne samo to. Iskustva su dokazala, da je kod goveda muženje mljeko tussivo. Priče dojenja treba gledati, da je posuda, koja se koristi za dojenje, savršeno čista. Krui muze, neka si odijelo očisti i iskefa, te ruke dobro opere. Zatim ožka i vime i sine dobro opere, osuš. Vime je dobro prije nego se počne mušiti, takđer malo drgnuti i zjenčići. Inače treba sa muzarom priizati i blago postupati, da volnije mljeko pušta. Manje valja sa cijelom kravom. Mušiti treba brzo, potpuno i do kraja, jer je zadnje mljeko masnije od prvog, a i zato, što zadnje mljeko zatvara mlječne

čve vas kadšto natjerati u čudo sa svojim brbljanjem, a eno vam i čvorka, sojke... No ima i drugih životinja, koje «govore». Pače imamo i riječnik njihovog «jezika». Sastavo je Neizmae Dr. Anton Langfeld. Eto što čitamo izmed ostaloga u tom čudnovatom riječniku:

Kad hoće konj pokazati, da je gladan ili da nešto boli, izrazije tu osjećaj - Hanhan, hanhan, pa - mjevd - mjevd - mjevd, vrabac konj sa himmahom hanhan: pas - uo, uo, uo! mačak - gnurr! - vrnjac - ipl jipl žaba - soit! Kad je konj sređ, ču čete ga, gdje odaje glas: - ju! pas - gnurr, mjevd, mjevd - jo - no - no - no; vrabac - he - i - pipi! žaba: - jo - no - no; mjevd - hiu - hiu! Tugu izrazije konj glasom - jipl pas, jo, jo; mačak - io - uo! vrabac - ipl jipl jipl jipl - hi - uo! mjevd - hi - uo! itd.

Dr. Langfeld proučavao je više godina glasove životinja i uvjerio se, da životinje saopćuju jedna drugoj pomoću spomenutih glasova svoje želje i bojazni. I nadodao:

Opazilo se, da se je riba, istrgnuvši se udiel, o koju se bila uhvatila, odmah zavrati približiti drugim ribama, kada će ih upozoriti na opasnost. I doista, u onaj su se mah sve klonile natrag, gdje je bila udiela.

Eto nam čitatelja široka polja, da sami proučavaju «govor» svojih najmilijih životinja!

čijeve u vimeu, čim se krava u dojenju znatno kmiri. Dakle pomuzi uvijek do zadnje kapi! Muze se naravski uvijek sa lijeve strane. Stražnje ruke izlucuje više mljeka nego li lijeve, pa je i stranje sise sa nešto svrčke od prednjih. Zato je potrebno, da ih muze desna, jača ruka. Prma se naime lijeva stražnja i istodobno desna prednja, zatim desna stražnja i lijeva prednja sise i nastavlja se tako muenje mlječnik uvijek sise. Pri svršetku dojenja, treba vime odostati što je moguće stiskati i gječiti, dok se ne istisne zadnja kapija mljeka.

Iz done posude (vedrice) cijedi se mljeko pomoću čjedila u drugu prikladnu čistu posudu. Najbolje je za to takozvano Ulanderovo čjedilo sa više sija. Ako nemamo ovakvog posebnog čjedila, stavimo na obično sito borem pamučne pločice. Pomoću ovog panuka procijedjeno mljeko puno laglje će se uzdržati duže, nego ako se procijedjuje samo kroz sito ili krpe.

Promezano mljeko treba čim prije iz stajati odneti jer bi se ovde vrlo slabog stajskog zraka i tako lahko pokvarilo.

U lično doba treba promezano mljeko i ohladiti, jer bi se inače počelo kvariti, ako ga stavimo na toplu ili ako ga ovako toplo prevažimo. Najbolijim način hladjenja mljeka je taj, da se mljeko slavi u plitke zdjele, koje su izrađene od nekakovog hladnog ali zračnog materijala, koji je bolji od nomažanog stakla i visoke posude, najbolje u takozvane Svare-ove posude, i drži ove u mrazilov vodi u koritima ili goldama. Vodu ovu treba posijeti nekoliko vremena promijeniti sa drugom svježom. I posude, koji služe za prevažanje mljeka, treba očistiti i sa dosta visoke, mogu se upotrijebiti za hladjenje mljeka, misao Svare-ovih posuda. Na većim posudama i u združnim mljekarnama upotrebljuju se za brzo hladjenje mljeka posebne za to priredjene sprave, takozvane hladnice ili hladila. Ovom se spravom mljeko, osobito ako imamo leda, može ohladiti na 12° C, tako da je odmah pripravno za prevažanje.

Ako mljeko prodajemo, budimo savjesni, osobito ako prodajemo združnim putem. Staro, pokvareno i blatno mljeko nemojmo prodavati; upotrijebimo ga radije kod kuće. Isto čemo učinili sa mlječkom od krava, koje se imade očistiti 16 sedmica prije telidbe) i 8 dana posije telidbe, te ako su bolesne na vimeu ili drukčije.

Ako pak ne možemo prodati mljeko, onda ga upotrijebimo za pravljenje maslaca i sira. Osobito friska maslac se, ako je dobro načinen, lahko proda.

Marsvinski sajmovi u Istri. Mjesec aprila o. g. obdržavat će se u Istri još ovi marsvinski sajmovi: U Motovunu 16.; u Labinu 17.; u Buzetu 19.; u Buzovici 20.; u Sapjanih 21.; u Roču 22.; u Jelsanama i Buzama 24.; u Sv. Vincentu; Brijuni 25. i u Visjanu 26. aprila.

Rezultat nekih prošlomjesečnih sajмова u Istri. Deklari. 9.XIII. - Na sajmište bilo je dovedeno 12 volova, 56 krava, 5 telci, 6 konji, 98 magarci, 23 ovce i 46 krmača. Svega blaga prošlo se sa sajmištu u ukupnoj vrijednosti od 25.300.00 L.

Oprijali. 12-III. - Na sajmište bilo je dovedeno 185 volova i 13 krmača. Sajam je pokazao dobar uspjeh.

Buzet, 15-III. - Na sajmište bilo je dovedeno 39 volova, 107 krava, 2 konji, 2 muža i 4 magaraca. Rezultat sajma bio je vrlo povoljan; prodalo se 80 glava rogate marve.

Sv. Včenat, 20-III. - Na sajmište bilo je dovedeno 95 volova, 40 krava, 10 telci, 2 konja, 10 magaraca, 25 svinja i 165 ovaca. Rezultat sajma bio je vrlo loš; prodalo se samo nekoliko volova za domaće mesarne.

Cijene u Istri. Crno vino se prodaje po 160-230, a bijelo vino po 170-190 lira. Mlje, po 7-10 l.; sijeno, po 65-95 lira; a slama, po 25-35 lira; žito po 100-140 lira q.; kukuruz (turkinja) po 95 - 110 lira q.; volovi po 250 do 4 lire kg žive vage; telca po 375 do 575 lira kg žive vage; janci po 380-600 kg žive vage ili od 40-50 lira glava; ovce po 80-150 lira po glavi; krmčad po 10-15 lira kg žive vage ili od 80-200 lira po glavi; magarci od 100-300 lira po glavi; košovi od 8-15 lira komad; mljeko po -80-2- lire litari; jaja po 35-50 cent. komad; drva za gorivo po 5-14 lira q.

Cijene u TRSTU. Voloske sijene 72-78, konjske 65-70, talijanska dietela 85-90 L. q.; kukuruz po 92 L. q.; posije (mekinje) po 72-75 L. q.; zob po 85 L. q.; krmupir po 70-75 L. q.; jaja po 50-50 cent. komad; mljeko od 140-160 L. q. (Op. ur.: Cijena mljeka je iz uskršnih praznika pala za 120 cent. po litri); drva za gorivo 10-12, a ugljen po 38-40 L kvintali; šećer po 5.84-6.16 L. kg.; kava (franzio, engleski); 1800 L. q.; bakalor - Hammerfest, po 400-500 L. q.; stara; mljeko od 140-160 L. q. u vrecama; ulje od 50 kg. po 62-66, drva rafinirani 80 a pomješan sa 3% modre galje od 90-110; roca; po 195-215 L. q.; kupus marovski po 130 L. q.; muka pšenična po 145-160 L. q.

Cijene u GLAVNIM TRŽIŠTIMA U ITALIJI. VINA. - U Piemontu se prodaje vino po stupnjevima. Vino od 11.5-12.5 stupnjeva prodaje se po 230-300 L. hl, a od 8-10 stupnjeva po 185-230 L. hl. U tim cijeničama je uračunavan i vinski porok. - U Mitačkoj (oko 190 L. hl) - u Istri u Reggio Ene - lijeva obična vina od 8-10 stupanja po 190 do 130, a od 11 stupanja po 170 L. hl. - U Tos-

kani: crno vino od 11-12 stupanja po 190 do 230, od 12 stupanja po 270-310 a tipični - Ciantini po 300-310 L. hl. - U napolitanskoj pokrajini bez poreza: crna vina od 10 stupanja po 130, 12 stupanja 180, a bijela od 10-12 stupanja po 105-110 L. hl. - U Kalabriji se prodavaju vina u podrumu na kvintale, a cijena im je od 195-210 L. - U Reggio Pugliama se uopće ne prodavaju slaba vina. Tamo se prodava vino od 15 stupanja po 180, 200, 290-320 L. hl.

RAZ se prodaje po cijeloj državi po 96 do 105 L. q.

Sijena se opaža da fali u svim pokrajinama Italije. Zato su po svuda različite cijene. Najviše se sijena proda po 60-100 L. q.

SLAMA se općenito prodaje po svim mjestima u unutrašnjosti starih pokrajina po 45 do 50 L. q.

VOLOVI od 2.50-4.-. I. kg žive vage.

VAŽNIJE RAZNJE U APRILU. U kući vorstvu: Zračni za lijeva vremena sve prostore. Buduće nije pogeljbi od leda, mogu se stijene izvana i iznutra popraviti i oklaštati (pobjeliti). Dvoriste treba uređiti, rastresen gnoj i smeće spraviti na gnojšće, odnosno na kompost. Krmupir, što ne posadimo, stavimo na tavan i razgnemo ga na tanko, da nam ne poraštaje i da se uzdrži dobar za jelo. I repu i zelje, što se kisa, treba svako toliko očistiti i gledati, da ne počne gnjiviti.

U staji: Pazi na čistoću i zračenje! Za lijeva vremena ispusti blago napojice, da se prošće. Na iriško krmljenje treba po malo prelaziti, osobito telegčenom blagu, koje radi ne smije se dopustiti, da ždere svježu krma, jerbo bi ga prolo.

U kokošnjaku! Treba nasaditi nove kvocke (kokuši i luke). Već izvaljene pilice treba držati na toplom. U kokošnjaku moramo paziti na čistoću, da se ne ugnjezdi razna kokuška gamad. Ovo se zapriječi, ako se kokošnjak dobro pomije i po paru (tlu) vapnom pospe.

Oko kunića: Znamka, koju dođe, dovamo svaki dan nešto mljeka. Ne zaboravimo pogledati češće u gnjezdo, nije li koji kunić crknuo; u tom slučaju treba ga odmah odstraniti, inače bi se lahko cijelo leglo pokvarilo. Zelena, friska krma neka se pomalo pokladra, da se je lakom kuniću ne prenajede.

Ujarnica i maslinik. Svršava se klasiranje i okopavanje maruna. Ako nisi posijao biline za zeleno gnjenje pokose se, čim počnu cvasti, i zakopaju. Cijepa se divlje i precepulje lešije vrste maslina. Ako stabla masline boluju na čadaviji, polievaju se smjesom od 3% modre galje i vapna. U ujarnici treba strogo paziti na čistoću.

Konoba i vinograd: U konobi pazi strogo na sve ono, što kazavamo glede konobe za prvi mjesec. Otvaraj konobu po noći, a po danu neka bude zatvorena. Nadoljevaju marljivo bačve i pazi, da se nije koja bačva vina počela kvariti. Ako si nam u toj stvari nesiguran, otvori se na kakovoga vinskog stručnjaka, koji će ti pomoći u posudi. Ne zaboravi na proljetno pretakanje, jer je za to sada zlatno vrijeme.

Vinogrador svršava se iskločivanje i vezivanje telu okupavanje. Kod kopanja neka se zakopa ona trava, koja se ne pomnožava žiljem. Uzdrtaniti treba mladice, što teraju po sjahtu loze. Čim se počnu vinova puzati, treba ih poposirati i unistavati. Netom se počkaže zarod, pečne se prvim surpomagan. - Svaki pak vinogrador mora tijekom ovoga mjeseca pripraviti sve za utamanjivanje luđa i peronosporite, t. i. sbrliti morala, da dobije dobar surpomagan i modre galice. Ako nisi obavio, probi surpomagan i strekalice, odnosno, da postavi u red one, što prošle godine upotrebljivaste. Cijepa se ključice i nje u klijalistu ili gnoju. Slaže se cijepanje i necijepanje ključice u rasadnik.

U vnoćaku: Sto se nije moglo prošloga mjeseca obaviti oko voćaka, obavaj se sada. Kravice i jabuke mogu se i dalje samlaviti, a u vnoćakom (karbolinijem) namazati. Debla se ovij posebnim papirnatim posom ili krpama od vrece. Pad te krpe će se zakloniti razni kukci, koje će se kasnije unistiti. Skropi se krucke i labuke vapnom bakrenom smjesom protiv paljeza (fusculidum). Gdje je mješavina, koja se koristi za 1% luhana i 1% ekstrakta i 1% običnog sapuna energično unistavati. I za kravcu us treba paziti i unistavati ju. Nastavljiva se proljetno cijepanje na suho. Osobito zgodno doba je sad za cijepanje maruna.

U povrtnjaku: U povrtnjaku nastavljaj se radnje, zaostale u prošlom mjesecu. Sije se pomalo krave vrste povrća. Presidjuju napojice tamo, gdje se nije više bojali mraza, ratičice, melancane, zelen telu i klijalistu. Sije se također napojice melone, tikve itd. Koncem mjeseca nosije se i rani fazuli.

Na polju i livadi: Obavaj se u radnje, koje se nisu mogle raditi tijekom vremena obave prošloga mjeseca. Sad se krmupir, sije dietelna, kukuruz, konopice, pesa itd. Po dietelstu posipa se sadra. Po travi neka se lišće pogriži i dobro odstrani. I krtovine treba opetovano parovati. Zubati se žitarice i livade.

Goveda us. Svakom seljaku je dobro poznat ovaj nametnik, koji svake zime pohađa naše bogato goveda po stajama. Nametnik se zove na našu u proljeće bez ove životinje. Dakako ona je goveda nemaju, koja drži gospodar u redu i kojima daje dovoljno stjele, a vrlo i glavno je, da ih čisti svaku dan. Eto iskustvo nam uči, da su red i čistoća glavni temelji napretku seljačkog gospodarstva. Goveće nam priči od usi, jer mu saplja krava, vesrećno lakvo blašće, gdje god dobije priliku, ono se grebe, da sve kožu izrani, a to radi teško, jer ga svrbi i peče. Taki se pogibelni nametnik silno i brzo množi. Pa ako čovjek ne zapriječi to umnažanje, onda će biti teško štetička također po cijelom tijelu. U ljeto, ako se čovjek ne pobrine, čovjek se ni dobiti bez dozvole veterinara kao n. pr. karbolnu kiselinu. K tomu nije dosta

Govor životinja.

Danas već znadu svi, pa i čitatelji «Istarske Rijeka» da imadu u Berlinu pas, imenom «Don», koji umije izgovoriti nekoliko riječi. No prevario bi se, što bi mislio, da su sve druge životinje nieme. Eno vam papjice, koja

